

""Waakzaam" Lucas 12:32-40

Nieuwsbrief Johanneskerk

8 augustus 2025
(externe versie)

Bezinning

Bestaat God? (deel 3 en slot)

Bestaat God? (deel 3 en slot)

Ajax werd geen kampioen, hoewel mijn kleinzoon het naderende kampioenschap in mei nog vol vertrouwen tegemoet zag. Helaas liep het anders en ging de titel naar het talentvoller PSV. Maar toch creëerde de sympathieke trainer van Ajax, Francesco Farioli, coach en ook geschoold filosoof, een seizoen lang behoorlijk wat 'vertrouwen en geloof'. "Ik speel hiermee in op wat een voetballer kan 'ervaren door te zien, te voelen en te begrijpen' ", zei hij in Trouw. Vertrouwen blijkt -als het wederzijds is- de beste garantie voor het geloof in eigen kunnen en die van de groep.

Aan het slot van deel 2 vroeg ik me af of het ook zo met geloven in God gaat. Zou God ook op die manier in ons geloven en ons vertrouwen schenken, waardoor wij als 'spelers in het geloof' boven onszelf kunnen uitstijgen en erin gaan geloven?

Velen van ons -ook in de Johanneskerkgemeente- hebben afscheid genomen van een God 'boven' ons of 'buiten' ons. In plaats van God als een objectieve entiteit buiten ons te zien, zijn velen van ons na Harry Kuiterts 'alles van boven komt van beneden' zoekend verder gegaan naar plekken waar hij/zij te vinden is. 'Denken over God, na God' noemt de vrijzinnige theoloog Rick Benjamins dat in zijn laatste boek: Boven is onder ons. (1)

Bezinning

Bestaat God?

Het is wenselijker en zinvoller de nadruk te leggen op de ervaringen in het leven van mensen, waar God gebeurt, waar de werkelijkheid van God wordt ervaren.

Maar wat biedt hen dan vertrouwen, hoop en uitzicht, rust en richting en vooral: wat is daarin de relatie tussen God en mensen en mensen onderling? En hoe kom je dat op het spoor?

En ook hier blijkt: het geloofsspel doe je niet in je eentje, maar als het kan met anderen, in 'een gemeenschap van zoekers en twijfelaars in het geloof'. In deze onzekere tijd gaan veel 'spelers' op zoek naar inspiratie en houvast om zich in te zetten voor een rechtvaardige wereld. Vanuit geloofsbronnen met spelregels buigen zij zich samen over vragen als: hoe willen we mens zijn, waar geloven we in, vertrouwen we op en wat doet er echt toe in ons leven. Geloofsvertrouwen en hoop moet je ook leren oefenen, als het ware trainen, als spieren die je kunt versterken. (2)

En wat antwoord ik nu mijn kleinzoon? Ik vind het niet erg om uit te spreken dat bepaalde vragen niet te beantwoorden zijn, zeker niet eenduidig, laat staan aan een tienjarige. 'Ik zal je een verhaal vertellen' is vaak het beste wat je als ouders en grootouders in huis hebt. Er is veel over en van God te zeggen. Wie de bijbel voor zijn of haar denken over God tot uitgangspunt neemt, hoeft niet om woorden verlegen te zitten. Maar de taal blijft 'geloofstaal' uit een andere tijd en uit een andere cultuur. Daarin worden ingewijd hoort bij de training.

Tot slot: laten we a.u.b. vragen omtrent (het mysterieuze 'bestaan' van) God blijven stellen. Hoe griezelig en plat wordt onze wereld als wij al die schatten uit de religieuze tradities (o.a. mythen, bijbelverhalen, gedichten, kunstzinnige Godsverbeeldingen EN prachtige rituelen) voor kille feiten gaan houden en *academisch* blijven steken in de vraag of God nu wel of niet bestaat?

Epko Smit

1. Rick Benjamins: *Boven is onder ons*. Denken over God na God. Skandalon 2023

2. Claartje Kruijf: *Een God die in mij gelooft*. Richting en rust in een wereld zonder zekerheid. Ten Have 2024

Diaconie

Collecten

1e collecte

10 augustus: Kerk in Actie - Zending Cuba

Cubaanse kerken bieden hoop

Cuba zit in een diepe economische crisis. Er is tekort aan voedsel, brandstof en elektriciteit. Jongeren en goed opgeleide volwassenen vertrekken naar het buitenland. Ouderen en zieken staan er alleen voor. Kerk in Actie steunt Cubaanse kerken om pastorale hulp te bieden. Volwassenen en jongeren kunnen theologisch onderwijs of leiderschapstrainingen volgen. Zo geven ze hoop via bijbelstudies, thuiszorg en maaltijden van zelf verbouwd voedsel. Hiermee ondersteunen ze ouderen in hun dagelijkse strijd om het bestaan.

zondag 17 augustus: SchuldHulpMaatje

Schulden maken een mens onvrij. Daarom traint SchuldHulpMaatje vrijwilligers zodat zij mensen met (dreigende) schulden persoonlijk en deskundig helpen op weg naar een schuldenvrij leven. Alles wat SchuldHulpMaatje doet is erop gericht om mensen met (dreigende) schulden vroegtijdig te bereiken en hulp te bieden via internet en met getrainde vrijwilligers, die deskundig en op persoonlijke wijze kunnen helpen naar een schuldenvrij leven. Begeleiding in gedragsverandering en financiële zelfredzaamheid staan daarbij centraal. Uw gift is nodig voor de opleiding van maatjes.

2e Collecte 2e halfjaar 2025: Straatpastoraat Utrecht

De Diaconie heeft ervoor gekozen om in ieder geval het 2e halfjaar de 2e collecte te bestemmen voor het Straatpastoraat Utrecht, omdat wij ons solidair willen opstellen met de gemeente in Utrecht waar de problemen rond de mensen die dak en/of thuisloos zijn vele malen groter zijn dan bij ons in ons dorp.

Het Straatpastoraat Utrecht wil er zijn voor mensen die dak- en/of thuisloos zijn, of geweest zijn en nog behoefte hebben aan contact. Het gaat dan om buitenslapers, mensen die in opvangplekken slapen, mensen die ergens op een bank bij anderen slapen en steeds weer naar een andere plek moeten etc., maar ook om mensen die dakloos geweest zijn en nu wel een eigen dak boven hun hoofd hebben maar het moeilijk vinden die plek tot een prettige thuisplek te maken. Vaak zit het daklozen-bestaan nog diep in hun vezels en brengen ze een groot deel van hun tijd buiten door. De mensen voor wie wij er willen zijn, hebben meestal een klein sociaal netwerk en daarmee ook geen vangnet. Niet zelden speelt daarbij ook mee dat ze, door wat het leven hen bracht, veel moeite hebben met verbinden met andere mensen. Ze zijn het niet gewend, zijn wantrouwend, bang of isoleren zich snel.

Diaconie

We zijn weer blij met uw bijdragen voor de diverse diaconale collecten in de maanden juni 2025/ juli 2025.

8 juni	Kerk in Actie Zending Myanmar	€ 178,00
15 juni	Schuldhulpmaatje Utrechtse Heuvelrug	€ 186,00
22 juni	Kerk in Actie Nederland Vluchtelingen	€ 75,00
29 juni	Kerk in Actie WD Moldavië	€ 127,00
6 juli	Noodfonds Leersumse kerken (gezamenlijke viering)	€ 473,15
13 juli	Protestantse Kerk missionair werk	€ 94,50
20 juli	Voedselbanken	€ 124,45
27 juli	Vluchtelingenhulp	€ 112,00

Het halfjaarproject "Beter inkomen voor Ghanese boerinnen" is vanaf 1 januari 2025 gestart en eind juni afgesloten, we mochten het mooie bedrag van € 2723,50 ontvangen en overmaken.

Vanaf 1 juli is het nieuwe project "Straatpastoraat Utrecht" Tot nu toe is hier € 349,25 voor binnengekomen.

Alle gevers hartelijk dank!!
Nico de Jong
Diaconie

Weerbaar als Esther

Esther en Mordechai schrijven de eerste purimbrieff
Aert de Gelder, 1675

Bij de diensten van de komende tijd: 'Weerbaar als Esther'

Binnenkort krijgt u het nieuwe boekje met alle activiteiten van Ontmoeten & Verdiepen. Het thema dit jaar is 'weerbaar': actueel en belangrijk. We moeten niet alleen spullen in huis halen, zoals een noodpakket, maar ook zelf en met elkaar werken aan onze weerbaarheid in een onzekere wereld.

Ik wil ook in de diensten aansluiten bij het thema 'weerbaarheid' en koos daarom voor een doorgaande lezing uit het boek Esther. Zij is voor mij een mooi voorbeeld van standvastigheid. Op vijf zondagen, van 17 augustus tot 14 september, lezen we haar verhaal. Ik ga voor op vier zondagen en gastvoorganger Dorien Keus deed ook graag mee met deze speciale cyclus.

Het boek Esther is een van de vijf 'feestrollen', boeken (nou ja, boekrollen, dus) die altijd gelezen worden op de Joodse feestdagen. Het boek Esther hoort bij Poeriem, een carnavalesk feest in het voorjaar, waarvan de diepere laag zich laat samenvatten als de overwinning van het goede op het kwade.

Dat het goede, het recht, de barmhartigheid zal overwinnen in onze wereld, daar blijven we voor bidden, op hopen, aan werken.

Weerbaar als Esther

Het boek Esther houdt ons de grillen van machthebbers voor en de kwetsbaarheid van iedere mens, maar vooral van degenen die in een mindere positie zitten. Opvallend is dat God niet voorkomt in dit boek, trouwens net als in de feestrol voor Pasen: het boek Hooglied. God heeft de aarde aan de mensen gegeven en het is aan ons om er een paradijs of een hel van te maken voor elkaar. Dat legt een flinke verantwoordelijkheid op ons handelen.

In het kort de plot van het verhaal:

De Perzische koning Xerxes I (486-465 v Chr.), ook wel bekend als Ahasverus, stuurt zijn vrouw koningin Vasthi de laan uit wegens ongehoorzaamheid. Dan organiseert het hof een soort schoonheidswedstrijd en de koning kiest uit de mooiste meisjes van het land Esther tot zijn vrouw. Wat hij niet weet is dat zij Joods is en haar naam eigenlijk Hadassa luidt. Zij is wees en woont bij haar oom Mordechai.

In het andere 'kamp' zien we Haman, een hoge minister en adviseur van de koning. Hij overtuigt de koning ervan dat alle Joden uitgeroeid moeten worden. Na enige hof-intriges ziet Esther de noodzaak in om haar nu bevoorrechte, maar altijd onzekere positie bij de koning te gebruiken om het Joodse volk te redden. Door haar slimme inzet wordt de wereld omgekeerd: Haman, gezicht van het kwaad, gaat aan de galg en de Joden die met de dood bedreigd werden zijn (voorlopig) veilig.

Het is een prachtig en hoopgevend verhaal. Maar het raakt een snaar die in deze tijd tot het uiterste gespannen staat door de verschrikkelijke situatie in Gaza. We moeten ons ertoe verhouden dat Joden niet alleen slachtoffer van genocide kunnen zijn, maar ook daders. Dat is bijzonder pijnlijk. Maar het helpt ons wel om deze Bijbelse teksten te lezen zoals ze verstaan willen worden: als les voor nu en voor ons, niet voor lang geleden of voor anderen. Esther waagde haar leven om een dreigende genocide te voorkomen. Wat kunnen wij doen voor mensen die onderdrukt worden en die onze hulp nodig hebben?

In het Paasverhaal, als de uittocht uit Egypte verteld wordt, gaat het ten diepste niet om Egypte als dat land in Noord Afrika, tegenwoordig getekend met van die vierkante grenzen, maar om 'Egypte' als land waar dood en onderdrukking heerst. Op dezelfde manier is 'Jeruzalem' niet alleen de hoofdstad van Israël, waar nu een misdadige regering zetelt, maar veel meer een opdracht voor alle gelovigen om een 'stad van vrede' te bouwen.

Weerbaar als Esther

Willem Wilmink maakte hierover een ontroerend gedicht:

Mijn kleinzoon vroeg me op een dag
toen ik wandelde met hem:
'Opa, vertel me alstublieft,
waar ligt Jeruzalem?'

'Waar', zei ik, 'ergens in een sjoel
met diep ontroerde stem
het Kol Nidrei gezongen wordt,
daar ligt Jeruzalem.

Waar het gezin dat sjabbes viert
in Bonn of Nottingham
zijn kippensoep in vrede eet,
daar ligt Jeruzalem.

Ook waar men 't groot verdriet herdenkt,
dat snap je later wel,
ook daar, Sam, ligt Jeruzalem,
Maar niet in Israël.'

Het is goed dat het noemen van Jeruzalem in psalmen en Bijbelteksten ons
momenteel zeer doet aan de oren en pijn doet in ons hart. Want dat betekent dat
we het visioen van de Stad van Vrede hoog willen houden, en het ons niet laten
afpakken - ook al wordt het nu door anderen met voeten getreden.

Diederiek van Loo

Over Gaza

Over Gaza: delen uit een interview met rabbijn van Voolen (gepubliceerd in de Volkskrant van 31 juli 2025, naar aanleiding van de protestbrief aan Netanyahu).

'Het Joodse volk kampt met een ernstige morele crisis, die de basis van het jodendom bedreigt als de ethische stem die het sinds de tijd van de profeten van Israël is geweest. We kunnen hierover niet blijven zwijgen.'

Dit zijn de eerste zinnen van de 'Brief van rabbijnen wereldwijd', een petitie die de Israëlsche premier Benjamin Netanyahu oproept tot het beëindigen van het geweld in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever, het terughalen van Israëlsche gegijzelden en het aangaan van een dialoog die leidt tot 'een vreedzame toekomst voor de hele regio'. De brief is door meer dan 1.200 rabbijnen wereldwijd ondertekend. Een van hen is Edward van Voolen, oud-conservator van het Joods Museum en medeoprichter van het Overlegorgaan van Joden en Christenen.

Waarom heeft u deze petitie ondertekend?

'Dit protest reflecteert precies waar ik problemen mee heb en waar veel Joden mee worstelen. We hebben een lange geschiedenis van vervolging, discriminatie, van vluchten. Ik heb dat als kind van Holocaust-overlevenden zelf meegekregen. Nu zien we beelden uit Gaza van uitgehongerde kinderen, van mensen die bedelen om voedsel, die keer op keer worden verdreven. Ik zie beelden van vernielde steden, een totaal verwoest landschap. Ziekenhuizen zijn vernietigd, er zijn geen scholen meer. Gaza verkeert in een vreselijke toestand, die mij herinnert aan hoe vreselijk de situatie was voor Joden tussen 1939 en 1945. Als destijds dergelijke beelden de wereld waren overgegaan – dat kon toen nog niet – had de Holocaust misschien kunnen worden verhinderd.'

'In de Hebreeuwse Bijbel staat dat alle mensen naar Gods evenbeeld zijn geschapen, en dus allemaal gelijk zijn. Die hebben recht op alle vormen van menselijke waardigheid. Ook is een centrale opdracht dat je je naasten liefhebt, want zij zijn zoals jijzelf bent. Verder hebben de Bijbelse profeten altijd opgetreden tegen onrecht en zich ingezet voor recht en rechtvaardigheid. Dat zijn de waarden waar ik voor sta en die ik als rabbijn uitdraag. En die waarden worden in Gaza, op de Westbank, in Zuid-Libanon en in Syrië door de Israëliërs op schandalige wijze beschaamd.'

Over Gaza

Het emotioneert u.

'Ja, het gaat me aan het hart. Veel Joden zijn, net als ik, in Europa opgevoed in gezinnen die de Holocaust hebben meegemaakt. Voor ons was Israël een blanco cheque. We dachten: als het nóg een keer fout gaat, kunnen we daar zonder problemen naartoe emigreren. Maar dat idee is mij volkomen afhandig gemaakt. In de door Israël bezette gebieden zijn géén gelijke rechten. Ik ben veel in Israël geweest en heb daar afschuwelijke dingen gezien en meegemaakt. Ik vind dat niet te verteren, want door de geschiedenis van de Holocaust weet ik wat het betekent om te worden uitgesloten van je burgerrechten.

Dat je geen fiets mag hebben. Niet naar de radio mag luisteren. Dat Joden niet in bioscopen, in musea, op speelplaatsen of in de dierentuin mogen komen. En dat was nog maar het begin. Een soortgelijke geschiedenis speelt zich daar af.'

Veel mensen die kritiek hebben op de Israëlische regering wordt verweten dat ze antisemitisch zijn.

'Haha, ze kunnen van mij niet zeggen dat ik antisemiet ben. Maar de controverse is inderdaad groot, ook tussen Joden onderling. Ik word weleens uitgescholden, of hoor dat ik met mijn kritiek verraad pleeg. Maar juist nu vind ik het heel belangrijk om me uit te spreken, en dat moslims en Joden met elkaar in gesprek gaan. Want we worden beide beschuldigd. Joden worden er vaak van beschuldigd dat ze aanhangers van de Israëlische regering zijn, en moslims leven onder de generale verdenking dat ze terroristen zijn. Dat is allebei onjuist. Na de Tweede Wereldoorlog zeiden we: 'Dit nooit weer.' Het wordt tijd dat iedereen zich realiseert dat die woorden niet alleen over de Holocaust gaan, maar over schandelijke schendingen van mensenrechten in het algemeen.'

Diederiek van Loo

Bloemencorso

Corsobouwgroep De Jeugdraad

Ook dit jaar zal De Jeugdraad op 16 augustus weer deelnemen aan het Bloemencorso Leersum. Natuurlijk doen de Jeugdraad Kidzzz ook weer mee.

Al vanaf het begin van het ontstaan van de bouwgroep zijn de mensen uit de kerken de trouwste bouwers, plakkers en volgers van de bouwgroep. Dit waarderen wij vanuit de bouwgroep enorm. Daarom nodigt de Corsobouwgroep De jeugdraad ook dit jaar de leden van de kerken van harte uit om te helpen met plakken op 15 augustus bij familie Meijers, Nieuwe Steeg 2. Ook bent u natuurlijk van harte welkom op de vaste bouwavonden (maandag- en donderdagavond van 19:00 – 22:00 uur).

Hilje Logtenberg, scriba

Bij de diensten

Voorgangers de komende weken:

10/08: ds. Arend Altena
17/08: ds. Diederiek van Loo
24/08: ds. Diederiek van Loo
07/09: Dorien Keus
14/09: ds. Diederiek van Loo
21/09: Oecumenische Vredesdienst in de Sint Andrieskerk

Autodienst

10 augustus: Henk Steenwijk 06 46116298
17 augustus: Sjaak Rodenburg 0343-454002 of 06 53894600

Ga voor de liturgie naar <https://www.johanneskerkleersum.nl/liturgie>

Overige Informatie

Bankrekeningen

Diaconie (graag datum en doel vermelden):
NL85 RABO 0373 7093 58

College van Kerkrentmeesters Johanneskerk:
NL82 RABO 0373 7408 40

Website

Volg de actualiteit: www.johanneskerkleersum.nl
Stuur uw berichten voor de website naar:
webbeheerjohanneskerk@pknleersum.nl

Nieuwsbrief

Kopij graag voor donderdag 20 augustus 12.00 uur sturen naar e-mail:
nieuwsbriefjohanneskerk@pknleersum.nl

Samensteller nieuwsbrief:

juli t/m sept 2025: Hans Neecke
okt t/m dec 2025: Teus Stahlie